UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Officio Cvrati Ad Praxim, Præcipve Circa Repentina, & Generaliora

Possevino, Giovanni Battista Bernardino

Mogvntiæ, D.MC.X.

Cap. XIII. De Moribundis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42233

Visual Library

patientia, & vitæ innocentia, breui multum profecit, ita vt esset admirationi. Quid maius, aggressione operis tam desperati, an progressus eiusdem inopinati?

DE MORIBVNDIS.

Caput Decimumtertium.

Curatus an quærat infirmos pro Sacramentis.

1. *Quæritur.* An Curatus, vt audit aliquẽ infirmari debeat se ingerere, & hortari ad Sacramenta suscipienda, vel sufficiat ea dare petenti? *Respond.* Prædicta cap. 5. num. 3. & cap. 7. num. 77. Diligentius incumbendum in causa infirmi, quam in causa sani: Sed quia fragilitas naturæ humanæ talis est conditionis, vt infirmus malè accipiat cum statim

statim de Sacramentorum receptione admoneatur; Parochi diligentis erit curare vt medici suæ parochiæ, iuxta canones, & constitutiones Pontificias, suscipiant hanc prouinciam, & de confessione admoneant, saltem domesticos infirmi, & maximè cum præuident, vel dubitant de futuro delirio, (quod periti medici fatentur posse agnosci) domestici deinde denuncient infirmo. vide etiam c. 7. n. 95. Et quo maior peccator est infirmus, eo magis Curatus incumbat, primo lenibus, deinde grauioribus verbis, si ita prudenter expedire viderit, sed aspera relinquat pro extremo remedio. At si in loco vigeat abusus in hac re, curet tollere, instruens populum ad petenda Sacramenta sponte cum infirmitate premuntur, docti de commodo inde sequente, & de probabili periculo aliter imminenti.

2. Qua-

2. *Quæritur*. An Curatus teneatur denunciare mortem infirmo? *Resp*. Et non credo necessarium sub peccato, nisi quando probabile est, si denuncietur, infirmum saluatum iri, aut euasurum peccatum mortale. Porrò prudenter denunciata non afferet molestiam illam, quam communiter afferre solet. Expediet autem instituere cum infirmo sermonem de miseria huius mundi, & obiter inserere de periculo mortis, quod infirmitas solet afferre dicendo, Domine, si te oporteret ad Cælum ire, quomodo mortem acceptares libenter? Et ita, vel alio meliori modo, disponere ad mortem, vt sic dispositus rebus etiam suis disponat. *An denunciet mortē infirmo.*

3. *Quæritur*. An expediat, vt Curatus notitiam aliquam saltem pulsuum suum, vt tangendo infirmos, cognoscat, an verè infirmus sit moribundus? *Resp*. Non esse necesse, *An tangat pulsum infirmi.*

nec bonum tangere pulsum, dum accedis pro conferenda extrema vnctione; quia si tetigeris, & vnxeris, intelliget infirmus se iam iam mori, quod esset illi valdè molestum, sufficiet autem Curato pro rectè vngendo infirmo cum sciuerit illum deficere, iuxta dicta de extrema vnctione. Cæterum qui hanc doctrinam calleret, vitaret multa, quæ sæpè ab imperitis Curato proponuntur.

A quibus Curatus in morte absoluat. vide cap. 7. nu. 68.

Det indulgentias bulla.

4. *Quæritur:* An Curatus det, & quomodo indulgentias bullæ. puta, ægrotus est è sodalitate, quæ habet priuilegium accipiendi indulgentiam plenariam in morte? *Respon.* Considerandas esse bullas Papæ, & si Papa concedit Indulgentiam Curatus nihil agit: At si concedit confessario vt illam largiatur absoluat prius à peccatis, deinde-

deinde det indulgentiam in hæc verba, Auctoritate qua fungor, cõcedo tibi omnem indulgentiam illam peccatorum tuorum, quam possum tibi concedere, virtute cuiuscumque gratiæ. In nomine patris, & filii, & spiritus sancti Amen. Nau. capit. 26. numero 30.

Post confessionem, & communionem quid aget.

5. *Quæritur.* Quid aget Curatus post confessionem, & communionem infirmi? *Resp.* Hortetur, vt tunc velit extremam vnctionẽ, dandam tamen, quando ita visum fuerit Curato: licet hoc possit differri in aliud tempus, puta dum Curatus viderit infirmum paulatim deficere. & doceat cum Soto dist. 23. q. 2. artic. 2. concl. 2. Vnctionẽ non esse differendam in id tempus, quo natura iam est deplorata; si tamen eò protrahatur etiam est danda: collatam verò, cum natura adhuc vigeat, multum prodesse, quod non efficiet, si cõferatur iam

natura proſtrata; quia Sacramentum operatur ſecundum naturæ vires eas adiuuando, ita vt ſi opportunè conferatur, multi ſanentur, qui alias moriuntur. Doceat præterea hoc Sacramento induci hilaritate animi, quæ etiam multum ad ſanitatem conducit, & in hoc multum incumbat, cum æger amore ſeculi validè retinetur. *Libet narrare exemplum. Decumbebat ad mortem iuuenis, qui amore vnici filij mirè cruciabatur: Inunxi eum, & ſtatim interrogatus, an aliqua moleſtia afficeretur, reſpondit eſſe animo omnino ſereno, & vſque ad mortem, quæ fuit poſt quartam partem horæ, ſaluis ſenſibus, cum mira deuotione, quietè perſeuerans expirauit.* Alia iſtius generis multa vidi.

Practica. Poſſet Curatus, cum habet infirmum lætaliter ægrotantem, eum ſæpè inuiſere, vt ex viſitatione

tatione infirmus non terreatur, dū viderit Curatum cum extrema vnctione aduenire.

6. *Quæritur*, An Curatus aliqua, & quænam præstabit pro, vel in testamento infirmi? *Respond.* Nauar. cap. 26. num. 36. hortandum esse infirmum ad testandum, dum est in gratia, & si testamentum condidit, dum non erat in gratia, hortetur ad id Deo offerendum, dum est in gratia, quod vt plurimum est post confessionem, & communionem. Nauar. ibi. *Tol. Inst. lib. 5. cap. 5. vult Curatum teneri ad hoc sub mortali, id est, ad exhortandum ad testandum: quod in vniuersum non potest esse verum: Fortè tamen concedendum erit, quando, si iste non testetur, multa dāna sint secutura post eius mortem, & nullus sit aptior Curato ad persuadendum vt testetur, quo persuadente sit credibile infirmum testaturum.* *Hortetur ad testandum.*

7. *Queri-*

An Curat testamentum scribat.

7 *Quæritur*. Si infirmus velit testari, & est in loco, puta Villa, vnde notarius abest, an Curatus possit loco notarii testamentum scribere? *Resp*. Exoneret se Curatus, quantum fieri potest; quod si aliter fieri nequit, scribat, & adhibeat suos testes necessarios, qui debent esse septem mares.

In legatis piis obseruandum.

8. Et si contigerit infirmum velle facere legata pia, Curatus aduocet duos testes, præter se ipsum sufficient quidem mulieres: at melius est habere viros, si fieri potest. Silu. test. p. q. 7.

9. Deterreat autem à legatis piis, (magnis saltem) habentem hæredem pauperem: quia bonum legatum est relinquere pauperi, modo sit dignus, dummodo extremè indigeat, & non habeat alium, qui eum alere possit, vel velit. Nau. c. 26. n. 36. in fine.

Consiliũ leganti pia.

10. Consilium petenti infirmo, quid

quid possit pro anima sua relinquere, Curatus caueat ne proponat quæ sapiant auaritiam. Dicat potius generalia; puta fac eleemosynam locis, vel personis piis, Aliquando item proponat aliquos miserables. Aliquando propriam Ecclesiam, si verè indiget. Sed sit prudens ne incurrat offensionem domesticorum infirmi.

Quomodo Curatus iuuet infirmum ope externa indigentem. vide c. 7. n. 60.

11. *Quæritur.* Quid respondeat Curatus infirmo petenti rem indignam, aut impossibilē, puta, habeas curam vxoris meę, vel filiorū meorum, aut aliud simile? *Resp.* Nihil præcisè respondeat, sed solum genericè, puta sis bono animo, non deero quacunq; in re potero, & similia. *Quid respōdendum difficile, vel impossibile.*

Si verò contingat aduenam in loco esse infirmum, & habere vxorem, ac filios, & velit parochum

curaturum eos in patriam reduci, qui alias notabiliter essent passuri: Curatus præstabit rem dignam homine Christiano eos, & suis, & piorum eleemosynis adiutos in patriam remittere.

Consilium pro astantib. & domesticis infirmi.

12. Obseruet Curatus pro astantibus, & domesticis infirmi. Cohibeat dolentes, & plorantes, nonnunquam dicentes. Paulatim deficit; Non perueniet ad talem horam, & similia: infirmi enim pollent acutissimo auditu vt plurimũ, & talia validè moribundum conturbant.

Commendet animã.

13. *Quæritur.* An Curatus teneatur moribundo commendare animam? *Respond.* Tol. Inst. lib. 5. cap. 5. affirmare: An sub mortali? Non credo, quia sit res leuis, *nisi in eo, qui ad talem statum sit redactus cum mortali, puta non confessus aliquo prauo affectu, vel cum perseuerantia in statu mortali: quia iste cum*

sit

si in magna indigentia pœnitentia, videtur Curatus tanquam pastor teneri omni modo & via, dum supereſt halitus, illius ſalutem procurare, & tanto grauius credo teneri, quanto periculoſius eſt damnum vicinum, & irreparabile moribundi. Pro commendatione verò animæ in iſto caſu, non ſolum intelligo preces illas fundere, quæ in Rituali inſcribuntur, Commendatio animæ, ſed vt inducat precibus hunc ad dolorem ſuorum peccatorum, & veram pœnitentiam. Commendare verò item animam, id eſt preces illas fundere, ſancta res eſt, & à ſpiritu ſancto, qui regit Eccleſiam, profecta.

14. *Quæritur.* An Curatus teneatur manere apud moribundum die ac nocte vſque dum expirauerit? *Reſpon.* Si moribundus ſit impœnitens, credo teneri, vt eſt dictum numero ſuperiori: Si verò is recepit Sacramenta, & Chriſtianè moritur,

Curatus quantum maneat apud infirmum.

ritur, est bonum apud illum manere, sed non necessarium, consuetudine generali ita interpretante.

Sciat tamen Curatus diligentiam in hoc esse proficuam infirmo, & sibi, & valdè domesticis infirmi charam.

Circumferuntur duo libelli Italicè conscripti, videlicet consolatione de gli afflitti del P. Gasparo Loarte della Compagnia di Giesú, & alter. Modo vtilissimo al ben morire; quorum cognitio erit in hac re Curato valdè vtilis.

Præbeat autem se Curatus non magis diuitibus, quàm egenis diligentem, imo si velit excedere, excedat cum pauperibus, vtpotè magis hac ope, & consolatione indigentibus.

15. Quæri-

15. *Quæritur.* An commendatio animæ sit repetenda? *Respondetur.* Si velis, posse repeti.

Practica pro commendatione animæ.

Sed vide an sit fructuosius, (quod ita credo) crebris orationibus iaculatoriis mixtis cum gratiarum actionibus, tenere mentem infirmi excitatam: Et si habuerit vsum sensuum, expediet animare ad amorem Dei, ad voluntati eius acquiescendum, ad spem vitæ æternæ, & ad læta huiusmodi, quæ magis afficient, si in medium producentur miseriæ huius vitæ, & præcipuè infirmi, qui in eis fuerit, aut sit, siue item domesticorum, quæ re evenire cuique possunt: sic enim ex recordatione noti odiosi, discet amare incognita.

Si in commendatione videris infirmum validè à dæmonio

monio vexari, expediet, vt orationi tuæ iungas orationes astantium, & vt respondeant tibi ad litanias, vel repetant ipsi, quæ tu clarè pronunciaueris, vt multiplicata intercessio sit efficacior; præcipuè verò Psalmum. Exurgat Deus, &c. & Euangelium S. Ioannis, *In principio, &c.*.

Si verò infirmus auditu caret, relinque iaculatoria, quia non prosunt, & alia supradicta, & age causam illius orationi tuæ, & astantium. Et cura semper adesse aquam benedictam, qua sæpè aspergatur infirmus. Vis enim huius aquæ

contra ægritudines &
morbos mira.

DE